

Prekentekest: Luk 8,4-15

Mye folk strømmet nå til fra byene omkring. Da en stor mengde hadde samlet seg om ham, fortalte han en lignelse: "En mann gikk ut for å så kornet sitt. Og da han sådde, falt noe ved veien; det ble tråkket ned, og fuglene under himmelen kom og tok det. Noe falt på steingrunn, og det visnet straks det kom opp, fordi det ikke fikk væte. Noe falt blant tornebusker, og tornebuskene vokste opp sammen med det og kvalte det. Men noe falt i god jord, og det vokste opp og bar frukt, hele hundre foll." Da han hadde sagt dette, ropte han ut: "Den som har ører å høre med, hør!"

Disiplene spurte ham hva denne lignelsen betydde. Han svarte: "Dere er det gitt å kjenne Guds rikes hemmeligheter. Men de andre får det i lignelser, for at de skal se, men ikke skjelne, og høre, men ikke skjønne. Lignelsen skal tydes slik: Såkornet er Guds ord. De ved veien er de som hører det, men så kommer djevelen og tar ordet bort fra deres hjerte, for at de ikke skal tro og bli frelst. De på steingrunn er de som tar imot ordet med glede når de hører det. Men de har ingen rot og tror bare en tid; når de blir satt på prøve, faller de fra. Det som falt blant tornebusker, er de som nok hører ordet, men på sin vei gjennom livet kveles de av bekymringer og rikdom og nytelser, så de ikke bærer fullmoden frukt. Men det i den gode jord, det er de som hører ordet og tar vare på det i et fint og godt hjerte, så de holder ut og bærer frukt."

Slik lyder Herrens ord.

Før jeg flyttet hit til Rjukan hadde jeg en drøm om å dyrke mine egne grønnsaker. Heldigvis, forholdene lå godt til rette for å ha en kjøkkenhage i Skogveien 13. Et sted på nedsiden av huset fant jeg en liten flekk der kanskje en tidligere sokneprest eller prestekone har bearbeidet jorda, men det må ha vært lenge siden. Drømmen om egen kjøkkenhage skulle endelig gå i oppfyllelse. Jeg kjøpte frø av gulrot, salat, reddiker, erter og mye mer. Noen steder snudde jeg torva, og det var alt jeg gjorde for å bearbeide jorda. Et sted hadde vi allerede jordbærplanter. Der var jorda bedre bearbeidet. I utkanten av kjøkkenhagen vokste det store mengder brennesle og annet ugress. Stien ned til kjøkkenhagen bestod av store steiner, noen steder med et tynt jordlag over. Slik hadde min kjøkkenhage jord av alle kvaliteter og de samme variasjonene som jordsmonnet i Jesu liknelse. Her var veien og steingrunnen. Her var tornebusker, dvs. brennesle hos meg, og her var god jord. Jeg var like raus med frøene som såmannen i liknelsen, bortsett fra at jeg sådde ikke blant brenneslene, men jeg sådde blant noen av jordbærplantene.

Da det begynte å spire i min kjøkkenhage var det mye som kom opp. Til min store overraskelse fikk jeg et uventet problem; jeg kjente ikke igjen vekstene som strekte seg mot lyset. Jorda hadde tatt imot frø av alle slag, mest ugress.

Ukyndig som jeg var så jeg ikke forskjell på verken ugressfrø og ugresspirer og grønnsakfrø og grønnsakspirer. Det fløt helt sammen for meg. Jeg hadde satt opp frøposene på små pinner for å merke områdene, men en uvær natt hadde tatt dem med seg. Opp av jorden skjøt det skudd av et mangfold av vekster. Noen små og puslete, andre kraftige og lovende. Jeg hadde mest tro på de kraftige og lovende, men jeg lot alt stå, for jeg var ikke sikker på hva jeg skulle luke bort. Til min store lettelse fikk jeg ut på sommeren besøk av min fetter som er agronom. Han ristet oppgitt på hodet, men han hjalp til med identifiseringen av spirene. Her trengtes en fagmann som visste forskjellen. Noen av de puslete spirene viste seg å være ekte grønnsaker, mens noen av dem jeg trodde jeg burde la stå, var ugress.

For meg gjorde ikke fiaskoen så mye. Grønnsakene ble ødelagt av ugresset. Sniler og fugler tok jordbær og det som det kunne blitt noe av. Jeg fikk forresten noen poteter som jeg hadde dyrket, men selv der var avlingen mindre enn innsatsen av settepoteter. Jeg gav opp min kjøkkenhage. For meg gjorde det ikke så mye etter som jeg kunne kjøpe grønnsaker i butikken, men jeg tenker over at det hadde vært et ganske annet alvor hvis jeg bodde i et land med matmangel, der hungersnød truer. Der betyr forskjellen mellom en vellykket avling og en fiasko liv eller død for mennesker.

Nå er det ikke kjøkkenhage og åkerland Jesus snakket om i prekenteksten, men Guds ord og hvordan det blir tatt imot. Såmannen kan vi tenke oss er alle som forkynner Guds ord. Bibelordene såes ut i kirken, gjennom blader, andakter i aviser, radio og TV, i skolen og gjennom at kristne deler bibelord med andre. Slik er det et mangfold av bibelord som blir sådd.

Har dere hørt uttrykket; å falle i god jord? Hvis vi sier noe viktig som vi er spent på hvordan blir mottatt, og den vi sier det til nikker bekreftende og er enig, da sier vi at det vi sa falt i god jord. Dette uttrykket kommer fra Jesu liknelse. De ulike typene jord gir frøene forskjellig mulighet til å spire og gro. Slik er det også med de forskjellige menneskene. Noen nikker bekreftende og sier seg enig i det som blir sagt, andre blir sure eller sinte og går sin vei. Det er, tenker jeg, et like stort mangfold av gode eller dårlige muligheter for at Guds ord kan slå rot og vokse hos mennesker, som det var for frøene jeg sådde i min kjøkkenhage. Hvor stor mulighet er det for at de gudsordene som blir sådd i denne gudstjenesten faller i god jord og slår rot? Så mye som 50 %? 20 %? 5 %? Vil gudsordet påvirke deg og virke i deg også etter denne gudstjenesten? Jeg håper det. Guds ord har spirekraft til å forandre og nyskape oss. Og det er det beste som kan skje et menneske.

I mitt arbeid med kjøkkenhagen erfarte jeg at jorda ikke så forskjell på gode frø og ugressfrø. For min egen del var det like vanskelig å vite hva som var hva når spirene grodde. Jeg har tenkt litt på dette. Er ikke vi mennesker som jorda i kjøkkenhager? Vi får servert et mangfold av frø. Mye av dette er ugress, og ugress skjønner vi med en gang at ikke må slå rot hos oss. Men mye ser også

bra ut og er bra, og vi lar det få rikelig plass; viktige ord om barnas oppvekstvilkår, samfunnsspørsmål og sunt kosthold. Jeg har sett på Jamies kjøkken og andre TV-program og lært mye av det. Jeg har hatt mange interessante samtaler om vær og vind og feriemål, det har gitt meg lyst til å reise og oppleve nytt. Ordene vi møter skaper forandring hos oss, alt avhengig av hvordan vi tar imot og hvilke ord det er. Ordene påvirker oss.

Selv om mange av ordene som flommer mot oss er viktige, snakket ikke Jesus om disse. Såmannen i liknelsen hadde ganske bestemte ord å så, det var Guds ord. Selv om de andre ordene er viktige, stiller Guds ord i en særklasse. Jesus stilte en gang disiplene sine på valg. Skulle de fortsatt følge Jesus, eller skulle de gjøre som den store strømmen av mennesker som da forlot Jesus. Vet dere hva disiplene svarte? "Herre, hvem skal vi gå til? Du har det evige livs ord." Joh 6,68. Disiplene visste at det finnes ingen andre ord i hele vår ordrike verden som kan gi evig liv. Det kan alene Guds ord.

Det evige livet er ikke noe vi går inn i først når vi dør eller i en fjern fremtid. Det evige livet begynner nå hos den som tar imot Ordet fra Gud og lar det få rom og lar det få spire i eget liv. Ordet er faktisk også et annet navn på Jesus. Jesus lever i dag og han kommer til oss i det gudsordet vi hører, og tar bolig i oss som tar Gud på ordet. Det samme gudsordet skal i dag gjøre dåpens vann om til en vannkilde av nåde, og ved Den Hellige Ånd skape et nytt og evig liv i barnet som blir døpt. Slik virker Guds ord som evangeliet. Guds ord er også lovens ord som forteller oss om Guds vilje for våre liv. Også disse Gudsordene skal vi la falle i god jord, vi skal luke rundt dem og la dem få vokse opp og bære avling.

Hvordan skal vi da, i mylderet av ord vi møter, vite hva som er Guds ord? Det er i utgangspunktet ikke bestandig så lett. I min kjøkkenhage hadde jeg vanskelig for å skjelne nyttevekster fra ugress. Min usikkerhet ødela hele avlingen. Hadde min fetter som er agronom kommet tidligere og jeg hadde spurt han til råds, kunne mye vært reddet. Når det gjelder det uendelige tilfanget av ord som drysser over oss til stadighet, er den eneste kilden til sikker kunnskap om hva som er Guds ord i mylderet Bibelen. Er du likevel usikker på hva som står i Bibelen og ikke forstår det du leser og hører, spør noen til råds. Spør en prest eller en kristen du vet er opptatt av å høre Guds ord og å leve slik Gud vil.

Nå har vi hørt i Jesu liknelse at jordsmonn kan være så forskjellig. Det vekstvilkår den enkelte gir Guds ord i livet, er og blir ditt eget ansvar. Jesus gav selv forklaring på hva ulike jordsmonn skulle bety, kanskje for at vi skulle kjenne oss igjen, bli advart og gjøre som man gjør med blomsterpottene i vinduskarmen når våren kommer; skifte jord, skifte til ny og næringsrik jord uten ugress. Jesus ropte ut, som for å si at dette er livsviktig: "Den som har ører å høre med, hør!" Forskjellen mellom jord som lar gudsordet gro og en mislykket avling, betyr for det enkelte menneske forskjellen mellom åndelig liv og død. Vi har sannelig mye åndelig hungersnød i vår tid.

Jesu ord om det som falt ved veien, det som falt på steingrunn, det som falt blant tornebusker; ta det som en advarsel. Her gjelder kun å ha den gode jord. Jesus sier at den gode jord er de som hører gudsordet og tar vare på det i et fint og godt hjerte, så de holder ut og bærer frukt.

– Jaså, tenker den som er av god jord, Guds ord sier noe om Guds omsorg. Guds ord sier noe om at Jesus døde på korset for min skyld. Dette må jeg finne ut mer av, dette må jeg ta på alvor! Kanskje Bibelen også har noe å si om hvordan Gud vil jeg skal leve for å leve rette etter Guds vilje. Dette må jeg finne ut mer av. Kanskje skulle jeg gå fast på gudstjenester og lære mer? Kanskje skulle jeg gå til nattverd, for jeg har hørt at der får en tilgivelse av Gud og nye krefter til å leve som kristen. Så blir et "kanskje" til et "ja". Slik går det til når ordet fra Gud får rotfeste, spirer og bærer frukt. Vil du la det skje hos deg?

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.